

более эффективные приемы использования их на семинарских занятиях. Рассмотрены приемы, выработанные совместно с курсантами.

**Ключевые слова:** *инновационные технологии, семинарские занятия, приемы и методы.*

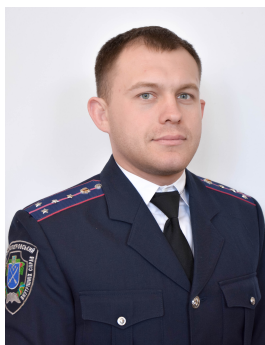
**Pidlisnyy M.M. Experience of the use of innovative methods of general sociology course in law university.** The author has analyzed practical forms and methods of innovative technologies in the General course of sociology. The most effective use of their seminars. Discusses techniques, developed jointly with students.

The students in their feedback, express the pleasure of active forms of employment. In their opinion, this form of training allows, first, to better understand and grasp the educational material. Second, to understand themselves in relationship with the environment. Thirdly, to solve personal problems. These results are different, but in reality they are interrelated. The purpose of education is to shape the knowledge in the form of transfer of samples and the development of the necessary information. The purpose of education is to shape the ability of the student to demonstrate their knowledge in the form of skills to design new ways to solve a particular task given the rapidly changing situation.

Teaching sociology is an ongoing process the effective use of traditional forms and techniques and the simultaneous development of innovative technologies. The purpose of teaching the discipline of sociology is, first, the development of the methods and practice of active learning in sociology, secondly, the need to consolidate and disseminate the experience gained in the social sphere, and thirdly, to organize seminars and conferences devoted to the methodological aspects of teaching sociological disciplines, fourthly, to conduct workshops, attract future lawyers to the development of a technique of interactive learning, fifth, to effectively use the experience gained in educational practice of foreign and domestic high schools.

**Keywords:** *innovative technologies, seminars, tools and techniques, experience, educational practice.*

*Надійшла до редакції 24.06.2016*



**Богуславський В.В.**

здобувач

(Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ)

УДК 342.1

## **ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ**

Проаналізовано завдання та принципи державної інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку. Зазначено, що державна інформаційна політика у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку має здійснюватися з дотриманням принципів системності, ефективності, відкритості та конфіденційності в їх поєднанні та взаємозв'язку, плановості, превенції, а також стимулювання.

**Ключові слова:** *особиста безпека, інформаційна політика, принципи, завдання.*

**Постановка проблеми.** Суспільно-політичні події, які сталися в Україні впродовж останніх років, значно актуалізували питання забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку. Однак для досягнення реального прогресу в напрямі забезпечення особистої їх безпеки слід скоординувати зусилля в різних масштабах діяльності: від індивідуального до загальнодержавного. Останній повинен мати форму державної політики, яка реалізується цілеспрямовано та послідовно. Враховуючи ступінь інформатизації суспільства, набуває все більшої актуальності питання інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку, зокрема її задач та принципів.

Тематика інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку є новою для теорії адміністративного права, тому при написанні цієї статті будуть використані роботи вчених у галузі політології, державного управління, теорії права, а також із суміжних тем адміністративного права.

Зазначене зумовлює постановку **мети**, що полягає у комплексному аналізі задач та принципів державної інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку.

Для отримання обґрунтованих результатів дослідження даного питання ми перш за все маємо з'ясувати, що саме являє собою державна інформаційна політика взагалі, а тільки потім переходити до розгляду окремого напрямку цієї політики у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку.

**Виклад основного матеріалу.** Закон України «Про інформацію» хоч і не дає визначення категорії «державна інформаційна політика», однак наводить перелік її основних напрямків, а саме: забезпечення доступу кожного до інформації; забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації; створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства; забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень; створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування; постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів; забезпечення інформаційної безпеки України; сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору [1].

Водночас, наводячи ці, безумовно, важливі напрямки, закон не надає визначення, що саме слід розуміти під державною інформаційною політикою. Це обумовлює потребу звернення до фахових наукових праць. В першу чергу, звернемося до наукових праць в галузі політології. Так, І.А. Кисарець, дослідивши категорію «інформаційна політика» на дисертаційному рівні, визначила її як складову внутрішньої і зовнішньої політики держави, сукупність завдань, напрямів та способів діяльності владних і суспільних інститутів, спрямованих на розвиток інформаційної сфери, а також як регулюючу діяльність державних органів, спрямовану на розвиток інформаційної

сфери суспільства, яка охоплює не тільки засоби масової інформації, але й телекомунікації, інформаційні системи і ресурси, всю сукупність виробничих відносин, пов'язаних зі створенням, зберіганням, обробкою та передачею інформації в усіх її видах [2, с. 9]. З аналізу цього визначення випливає, що в політології категорія «інформаційна політика» визначається як діяльність, спрямована на розвиток інформаційної сфери, яка, в свою чергу, не обмежується засобами масової інформації, але включає в себе й інші телекомунікаційні та інформаційні системи й ресурси, а також діяльність з «продукування» та надання інформації.

Категорія «інформаційна політика» становить науковий інтерес і для науковців-юристів. Так, Ю.М. Іванченко зазначає: державна інформаційна політика – це сукупність основних напрямів і способів діяльності держави з отримання, використання, поширення та зберігання інформації [3]. За слушним твердженням В.О. Негодченка, політику слід розглядати як сукупність взаємоузгоджених та взаємообумовлених конкретних концептуальних ідей, що побудована з урахуванням інтересів та потреб громадян, суспільства і держави у певній сфері життєдіяльності [4, с. 77-78]. Далі цей автор продовжує, що політика може відрізнятися своїми об'єктами, суб'єктами, цілями і засобами [4, с. 78].

Враховуючи, що інформаційна політика є різновидом політики як загального, родового явища, очевидним є висновок, що саме об'єкти, суб'єкти, цілі, засоби тощо і відрізняють інформаційну політику від інших напрямків політики. Доречно навести позицію, яку висловлює О. Токар, зазначаючи, що об'єктом інформаційної політики є національна інформаційна сфера з усіма її компонентами [5, с. 131].

У свою чергу, І.Р. Березовська та Д.М. Русак, хоч і не дають визначення поняття «державна інформаційна політика», однак вказують, що така політика повинна закласти основи для вирішення фундаментальних завдань розвитку суспільства, головними з яких є формування єдиного інформаційного простору України та її входження у світовий інформаційний простір, гарантування інформаційної безпеки особистості, суспільства й держави [6].

На думку Г.М. Красноступа, державна інформаційна політика забезпечується за допомогою дій, які за сутністю є комплексом цілеспрямованих організаційних і правових заходів, що впливають на об'єкт управління (певний державний інтерес), у результаті чого досягається необхідний для суспільства результат [7].

Проаналізувавши в загальних рисах сутність державної інформаційної політики, переходимо до розгляду її завдань та принципів. Здійснення державної інформаційної політики (в тому числі й у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку) тісно пов'язане з реалізацією державної влади. При цьому державна влада в Україні, як відомо, поділяється на законодавчу, виконавчу та судову. Спираючись на це, пропонуємо виокремити три блоки завдань державної інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку:

- 1) інформаційне забезпечення особистої безпеки на законодавчому рівні;
- 2) інформаційне забезпечення особистої безпеки на рівні діяльності виконавчої влади;
- 3) інформаційне забезпечення особистої безпеки на судовому рівні.

При цьому кожний з цих блоків завдань охоплює собою ряд завдань нижчого порядку (підзавдань). Розглянемо їх детальніше.

До завдань державної інформаційної політики у сфері інформаційного забезпечення особистої безпеки на законодавчому рівні можемо віднести такі.

Перше завдання полягає безпосередньо у створенні нормативно-правової бази, яка б включала в себе такі норми:

- 1) норми матеріального права, які під загрозою кримінально-правового та адміністративно-правового покарання забороняють посягати на особисту безпеку сил охорони правопорядку, а також встановлюють цивільно-правовий обов'язок відшкодувати шкоду, яка завдана таким посяганням;

- 2) норми процесуального права, які передбачають та регулюють порядок провадження (кримінального провадження, провадження у справах про адміністративні правопорушення, цивільного провадження) за фактами посягання на особисту безпеку сил охорони правопорядку;

- 3) норми, які уповноважують осіб, які залучаються до охорони правопорядку (як на професійній основі, так і на громадських засадах), носити зброю та спеціальні засоби, а також застосовувати їх при охороні правопорядку;

- 4) норми, які усувають протиправність наслідків застосування зброї та спеціальних засобів, якщо їх застосування було викликано потребою у безпеці від посягань на особисту безпеку та відповідало підставам та умовам застосування, що вказані в законі;

- 5) норми, які забезпечують нерозголошення персональної інформації про осіб, які залучаються до охорони правопорядку;

- 6) норми, які надають працівникам сил охорони правопорядку право створювати та використовувати у роботі відповідні бази даних;

- 7) норми, які надають право працівникам сил охорони правопорядку вимагати надання інформації, яка може бути використана для визначення рівня небезпеки та (або) відбиття потенційного чи реального посягання на їх особисту безпеку.

Ці правові норми, будучи різновидом суспільної інформації, у своїй сукупності утворюють законодавчий механізм забезпечення особистої безпеки сил охорони правопорядку.

Слід враховувати, що чинне законодавство вже містить зазначені норми. Однак їх наявність не свідчить про те, що це завдання є виконаним. Річ у тому, що в умовах постійної зміни суспільних відносин правові норми повинні відповідати актуальним суспільним відносинам, а не «відставати» від їх розвитку. Тому для цього постійно слід проводити «ревізію» чинного законодавства, своєчасно вносячи до нього необхідні зміни. Необхідність зазначеного моніторингу законодавства на предмет відповідності стану розвитку суспільних відносин є другим завданням, яке, будучи пов'язаним з постійним

отриманням та аналізом інформації, відноситься до інформаційної політики держави.

До задач державної інформаційної політики у сфері інформаційного забезпечення особистої безпеки на рівні діяльності виконавчої влади можемо віднести такі завдання.

Першим завданням цього блоку є здійснення належної кадрової роботи, коли до відома кандидатів на службу доводиться наявність потенційної небезпеки, а також шляхом тестування отримується інформація про придатність кандидата до ефективних дій в умовах небезпеки життю та здоров'ю.

Другим завданням є систематичне навчання працівників сил охорони правопорядку (навчання громадських активістів) з метою регулярного доведення інформації про способи посягання на особисту безпеку, оптимальні способи попередження та протидії посяганням, про перелік дій з боку самих працівників сил охорони правопорядку, вчинення яких ставить їх у небезпеку або навіть провокує на посягання, тощо.

Третім завданням є збір інформації про динаміку змін у підготовці працівників сил охорони правопорядку (як про екзаменування після професійної підготовки, так і про дії працівників безпосередньо у практичній діяльності).

Четвертим завданням є обмежений доступ до відомостей про осіб, які залучаються до охорони правопорядку.

До задач державної інформаційної політики у сфері інформаційного забезпечення особистої безпеки на рівні діяльності судової влади можемо віднести задачі оприлюднення судових рішень, якими притягуються до відповідальності особи, які вчинили посягання на особисту безпеку сил охорони правопорядку.

Виконання зазначених завдань, на нашу думку, забезпечить реалізацію державної інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку.

Розглянувши завдання досліджуваного напрямку державної інформаційної політики, ми переходимо до розгляду її принципів. З цього приводу М.Л. Пахнін зазначає, що державна інформаційна політика повинна спиратися на такі базові принципи:

- відкритості – всі основні заходи інформаційної політики повинні відкрито обговорюватися суспільством;
- рівності інтересів – політика рівною мірою враховує інтереси всіх учасників інформаційної діяльності незалежно від їх положення в суспільстві і форми власності (єдині для всіх “правила гри”);
- системності – під час реалізації прийнятих рішень щодо зміни стану одного з об'єктів регулювання повинні враховуватися його наслідки для стану інших і всіх в сукупності;
- пріоритетності вітчизняного виробника – за рівних умов пріоритет віддається конкурентного вітчизняному виробнику інформаційно-комунікаційних засобів, продуктів і послуг;
- соціальної орієнтації – основні заходи державної інформаційної полі-

тики повинні бути спрямовані на забезпечення соціальних інтересів громадян України;

- патріотизму – всі заходи щодо розвитку інформаційної сфери мають реалізовуватися на основі захисту національних інтересів;

- пріоритетності права – розвиток і застосування правового регулювання має пріоритет перед будь-якими формами вирішення проблем інформаційної сфери [8, с. 88-89].

Аналізуючи зазначені принципи, маємо зауважити, що вони сформульовані достатньо узагальнено. Так, принципи рівності інтересів, пріоритетності вітчизняного виробника, соціальної орієнтації, патріотизму та пріоритетності права цілком можуть застосовуватися не тільки до державної інформаційної політики у сфері забезпечення особисто безпеки працівників сил охорони правопорядку, а до усієї державної політики.

Що стосується принципу відкритості, то він може навіть зашкодити, оскільки розголошення відомостей про ступінь інформованості державних органів про можливі форми загрози працівникам сил охорони правопорядку допомагатиме «зацікавленим» особам вчасно коригувати свою діяльність, спрямовану або пов'язану із завданням цим працівникам шкоди. Крім того, як зазначалося вище, обмеження доступу до інформації про працівників сил охорони правопорядку є одним із завдань відповідного напрямку державної інформаційної політики. Тому принцип відкритості має застосовуватися лише у поєднанні з принципом конфіденційності.

На нашу думку, до принципів державної інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку слід віднести такі.

По-перше, реалізація різних напрямків діяльності та виконання різних завдань мають відбуватися у взаємозв'язку, відтак слід дотримуватися принципу системності.

По-друге, зазначений напрямок державної інформаційної політики має сприяти досягненню максимально можливого результату. Звідси випливає потреба реалізації принципу ефективності.

По-третє, слід дотримуватися таких взаємовиключних принципів, як відкритості та конфіденційності в їх поєднанні та взаємозв'язку.

По-четверте, державна інформаційна політика має здійснюватися планово-методично, що обумовлює потребу дотримання принципу плановості.

По-п'яте, державна інформаційна політика має бути спрямована не тільки на протидію посяганням, але й на їх попередження. Для цього слід реалізувати принцип превенції.

По-шосте, особи, які реалізують інформаційну політику держави у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку, мають бути особисто зацікавленими у досягненні якомога кращого результату, що потребує впровадження принципу стимулювання.

Завершивши стислий виклад результатів аналізу задач та принципів державної інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки

працівників сил охорони правопорядку, можемо дійти таких висновків. Державна інформаційна політика у сфері забезпечення особистої безпеки працівників сил охорони правопорядку, будучи тісно пов'язаною із реалізацією державної влади, реалізується шляхом забезпечення особистої безпеки на законодавчому, виконавчому та судовому рівнях. При цьому виконання завдань державної інформаційної політики на кожному з цих рівнів має здійснюватися з дотриманням принципів системності, ефективності, відкритості та конфіденційності в їх поєднанні та взаємозв'язку, плановості, превенції, а також стимулювання.

Подальші наукові дослідження у цьому напрямі доцільно проводити у напрямку аналізу суб'єктів, які реалізовували ці завдання та принципи державної інформаційної політики у сфері забезпечення особистої безпеки сил охорони правопорядку.

#### **Бібліографічні посилання**

1. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
2. Кисарець І.А. Політико-культурна парадигма державної інформаційної політики: автореф. дис. ... канд. політ. наук: спец. 23.00.03 «Політична культура та ідеологія». – Київ, 2008. – 20 с.
3. Іванченко Ю.М. Сутність, головні напрями та способи державної інформаційної політики в Україні // Державне управління: теорія та практика. – 2005. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2>.
4. Негодченко В. Основні напрями державної інформаційної політики в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 4. – С. 77-81.
5. Токар О. Державна інформаційна політика: проблеми визначення концепту // Політичний менеджер. – 2009. – № 5. – С. 131-141.
6. Березовська І.Р. Державна інформаційна політика України та основні напрями її вдосконалення / І.Р. Березовська, Д.М. Русак // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». – 2014. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec\\_n/issue/view/132](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/132).
7. Красноступ Г.М. Основні напрями правового забезпечення державної інформаційної політики // Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.minjust.gov.ua/30768>.
8. Пахнін М.Л. Принципи, завдання та інструменти державної інформаційної політики України в сучасних умовах / М. Л. Пахнін // Теорія та практика державного управління. – 2014. – Вип. 3. – С. 87-95.

**Богуславский В.В. Задачи и принципы государственной информационной политики в сфере обеспечения личной безопасности работников сил охраны правопорядка.** В статье проанализированы задачи и принципы государственной информационной политики в сфере обеспечения личной безопасности работников сил охраны правопорядка.

Указано, что государственная информационная политика в сфере обеспечения личной безопасности работников сил охраны правопорядка должна осуществляться с соблюдением принципов системности, эффективности, открытости и конфиденциальности в их сочетании и взаимосвязи, плановости, превенции, а также стимулирования.

**Ключевые слова:** личная безопасность, информационная политика, принципы, задачи.

**Bohuslavskiy V.V. Objectives and principles of the state information policy in the area of personal security forces of law enforcement personnel.** The article noted that recent socio-political events in Ukraine actualized the issue of personal security forces of law enforcement personnel.

Based on the increasing level of informatization of society stated that the increasing importance of information policy in the area of personal security forces of law enforcement personnel, including its tasks and principles.

The article stated that the law and individual publications not specified is defined as the determination of the state information policy and its tasks and principles.

Given that information policy is a kind of policy as a common, generic phenomenon, concluded that it objects, subjects, objectives, means and so distinguish information policy to other policy areas.

Based on the fact that the implementation of state information policy in the field of personal security forces of law enforcement personnel is closely linked to the state government, singling out three blocks proposed task state information policy in the field of personal security force personnel of law enforcement: 1) protect the personal safety information at the legislative level; 2) protect the personal safety information at the level of the executive; 3) protect the personal safety information at the trial level.

It is noted that the principles of equity interests, prioritizing local producers, social orientation, patriotism and priority rights may well be applied to not only the state information policy in the area of personal security forces of law enforcement personnel, but to all public policy.

Indicated that the tasks of the state information policy in the area of personal security forces of law enforcement personnel should be in compliance with the principles of consistency, efficiency, transparency and confidentiality in their combination and relationship, planning, prevention and promotion.

**Keywords:** *personal safety, information policy, principles, objectives.*

*Надійшла до редакції 03.01.2017*



**Гіденко Є.С.**

викладач

*(Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ)*

УДК 351.741(477)

## **НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ**

Розглянуто різноманітні аспекти законодавчого регулювання обігу спеціальних засобів в Україні, прогалин і недоліків, які в ньому існують, а також запропоновано шляхи удосконалення нормативно-правового регулювання сфери їх застосування.

**Ключові слова:** *спеціальні засоби, засоби активної оборони, засоби індивідуального захисту, засоби забезпечення спеціальних операцій, зброя, поліцейські.*